

DEKORATIVNÍ BETONY ■ DECORATIVE CONCRETE

Jiří Šrámek

V článku jsou stručně představeny různé typy betonů s výraznou dekorativní funkcí, které se v současné době začínají často využívat v intravilánech měst. ■ The article briefly introduces different types of concrete with distinctive decorative function; these have been currently often used in the built-up areas in the cities.

Dekoratívni beton je beton s výraznou dekorativní funkcí, který se vyrábí převážně z klasického nebo bílého cementu, vybraného kameniva, příměsí a speciálních přísad. Z tohoto betonu mohou být vytvářeny jak velké konstrukční, tak drobné nekonstrukční a zejména různé doplňkové architektonické prvky s různými texturami povrchů, které mohou napodobovat i některé přírodní materiály a které dosahují zvláštních estetických účinků. Tyto vlastnosti umožňují architektům převádět kreativní nápady do reálných projektů.

V dnešní době začíná být dekorativní beton široce používán v moderních veřejných budovách, kulturních a společenských objektech, na stavbách dopravní infrastruktury a na veřejných prostranstvích, resp. při tvorbě městského intravilánu.

1

2a

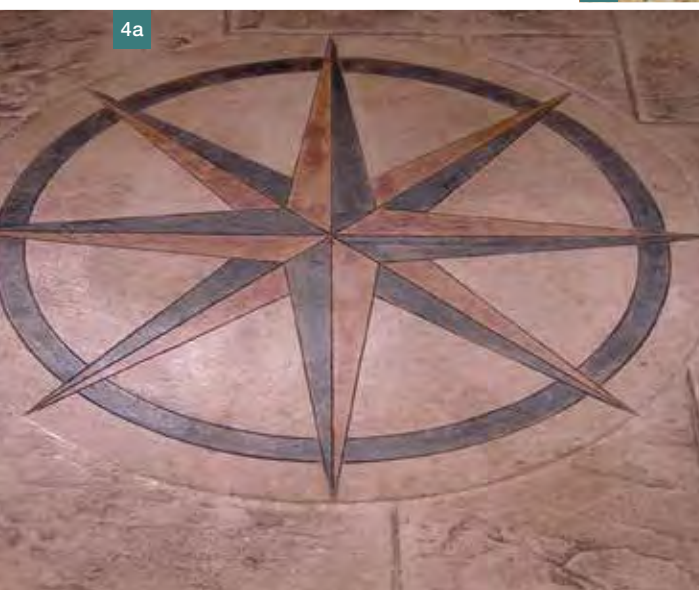
2b

2c

1 Kombinace dekorativních betonů – promenade v Beočinu v Srbsku **2** Vymývaný beton: a) tramvajová zastávka v Lyonu ve Francii, b), c) detaily ■ **1** Combination of decorative concretes – Promenade in Beočin in Serbia **2** Exposed aggregate concrete: a) tram stop in Lyon in France, b), c) details

Dekoratívni betony je možné zhotovit v širokém spektru barev a s rozličnými povrchovými úpravami a jsou použitelné pro exteriér i pro interiér. Jedná se o ideální volbu pro majitele domů, architektky a krajináře, neboť nabízí téměř neomezenou kreativitu na jakémkoliv projektu. Betony mohou být při odlévání libovolně tvarovány nebo pro dosažení ještě lepšího vzhledu po vytvrzení následně opracovávány jako např. kámen. Sortiment dekorativních betonů je navržen tak, aby poskytoval vysokou kvalitu, širokou barevnou škálu i zajímavou texturu povrchů a splňoval vysoké

standards požadované architektky, stavebníky i dodavatelskými firmami.

Dekoratívni betony mají několik výhod, které mohou předčít vlastnosti jiných materiálů (asfaltu, dlažby, kamene, tlakově impregnovaného dřeva atd.). Mezi tyto výhody patří trvanlivost, snížené opotřebení, snadná a nenáročná údržba, odolnost, vysoká kvalita povrchu a široká škála barev a povrchových textur. Většinou se můžeme setkat s následujícími druhy:

Barevné betony jsou dnes nabízeny v široké paletě tónů. Tlumené, světlé, přírodní nebo intenzivní barvy umožňují vytvářet barevné kombinace v souladu s představou architektů i stavebníků. Samotný beton je probarven v celém objemu, barevný povrch nevybledne ani se neopotřebuje. Tyto betony lze použít pro výrobu konstrukčních i doplňkových prvků, uplatnění nalézají i v prefabrikaci při výrobě prvků městského mobiliáře a stávají

se oblíbeným materiálem i pro sochaře a výtvarníky.

Vymývaný beton má povrch s obnaženým kamenivem. Jedná se o odolný exteriérový beton. Díky různým materiálovým kombinacím (druh a velikost kameniva vs. barva cementového tmelu) nabízí nespočet barev a efektů vhodných pro jakékoliv prostředí. Povrch je neklouzavý a prvky z vymývaného betonu jsou tak ideální pro extrémní podmínky. Používají se zejména na pochozí a pojezdové plochy, na zastávkách MHD, na parkovištích apod. Vymývaný beton navíc může být odolný vůči zmrazovacím cyklům a v případě potřeby i vůči vlivu chemických rozmrazovacích prostředků.

Texturovaný beton je vzorovaný nebo reliéfní, napodobující cihlu, břidlici, kámen, dlažbu, dřevo a zahrnující i různé další např. geometrické vzory. Pryžové raznice jsou do líce betonu vtlačovány krátce poté, co je položen,

tak aby vytvořily přírodní či jiné textury. Separáční prostředky se používají k tomu, aby pomohly uvolnit raznice z betonu bez poškození jeho povrchu, a dodávají se v kapalné nebo práškové formě. Texturovaný beton je běžně používán pro terasy, chodníky, příjezdové cesty, okolí bazénů i vnitřní podlahy. Jeho schopnost podobat se ostatním stavebním materiálům z něj činí levnější alternativu. Povrch je trvanlivý a nenáročný na údržbu a při řádné péči si zachová původní vzhled po dlouhou dobu.

Leštěný beton je hladký obdobně jako leštěný mramor nebo žula a působí na pohled elegantním dojmem. Je navržen zejména pro použití v interiéru, je však i vhodným dekorativním prvkem pro vnější nepochozí plochy.

Pískovaný beton má matný povrch s různorodou texturou, závislou na materiálu použitém při závěrečném strojním otryskání.

3 Leštěný beton 4 Texturovaný beton:
a) v interiéru, b) v exteriéru 5 Kombinace
dekorativních betonů v Atlantě v USA
6 Barevný beton – socha v Johannesburgu
v Jihoafrické republice | 3 Polished
concrete 4 Textured concrete: a) in the interior,
b) in the exterior 5 Combination of decorative
concretes in Atlanta in the USA 6 Coloured
concrete – statue in Johannesburg in the
Republic of South Africa

POŽADAVKY NA PRÁCI S DEKORATIVNÍM BETONEM

Základním předpokladem pro dosažení očekávaného estetického výsledku je vždy kvalitní provádění prací. Beton je třeba pokládat na dobře odvodněný a zhuňný podklad. Nelze jej ukládat na povrch pokrytý vrstvou volně stojící vody, do bláta, na promrzlé nebo měkké podloží. Přidávání vody na místě betonáže za účelem dosažení vyšší konzistence betonu vede k světlejším odstínům a hlavně k zásadnímu snížení jeho odolnosti a životnosti. Při pokládce na staveništi je třeba zamezit segregaci betonu.

Povrch právě uloženého betonu je nutno vhodným ošetřováním chránit před působením povětrnostních vlivů a před rychlým odpařováním vody, např. bezprostředním nástřikem prostředků proti odpařování. Pro dosažení stejné textury celku je třeba jeho jednotlivé části upravovat stejným způsobem a ve stejném časovém a prostorovém sledu. Nástroje, kterými se

5

přímo upravuje povrch čerstvě položeného betonu, se nesmí smáčet vodou a vlastní povrch betonu se nesmí skrápet vodou jak před zahájením úpravy povrchu, tak bezprostředně po ní. Hlazení nebo leštění povrchu betonu vede ke změně jeho barvy a k celkově tmavšímu odstínu. Dokud není beton úplně vyzrálý, barva je obvykle méně jednotná a jeví se tmavší než barva konečná. Doba zrání činí minimálně 7 dnů a je závislá

na složení betonu a teplotních podmínkách. Povrch může být po vytvrdnutí rovněž opracován jako kámen – broušením, leštěním či tryskáním. U větších (nebo i nepravidelných) ploch je nutno vždy zhotovit smršťovací spáry, které je třeba prořezat pokud možno co nejdříve po získání potřebné minimální pevnosti betonu, obvykle 4 až 12 h po pokládce betonu v závislosti na teplotních poměrech. Spáry by měly být řezány minimálně do 1/4 tloušťky desky, vzdálenost mezi nimi by měla být maximálně 3 m (30násobek tloušťky) v obou směrech a měly by tvořit pravidelný, zpravidla čtvercový či obdélníkový (maximální poměr stran 1 : 1,5) vzor.

ZÁVĚR

Dekoratívni betony patří mezi betony s přidanou hodnotou. Jejich uplatnění v České republice je dosud i kvůli nedostatečné nabídce na trhu velmi skromné a prozatím se omezuje zpravidla na barevné, popř. na vymývané betony. Vlastnosti a estetické možnosti dekorativních betonů je však předurčují pro daleko širší použití.

Photos: Lafarge Media Library

Acknowledgement: Lafarge

Ing. arch. Jiří Šrámek
jirkas576@gmail.com

6